

METGES I CIRURGIANS TERRASSENCS

Segles XV, XVI, XVII i XVIII

Daniel MONTAÑA I BUCHACA

En primer lloc voldria dir que els metges i cirurgians esmentats en la present comunicació han estat documentats, tots ells, en els llibres de consells de la Vila de Terrassa, en els llibres del Batlle, en Manuals, en llibres de Pòlisses, etc., que es troben a l'Arxiu Històric de Terrassa. En aquesta recerca em van ser de gran ajuda les fitxes i notes que havien pres els historiadors terrassencs, Ferran Berenguer i Joan Coma que aleshores estaven treballant en la confecció d'una part del que ha estat un llibre titulat "Història de Terrassa".

Per tant, vull que quedi clar que tots aquests personatges han estat documentats en els llibres anteriorment dits, ja que en d'altres ocasions he publicat llistes de personatges sanitaris, Metges, Cirurgians, Apotecaris, Adroguers, Llevadores i Mānescals, documentats en els llibres sacramentals de les parròquies que formaven l'antic terme i vila de Terrassa (Sant Esperit de Terrassa, Sant Pere de Terrassa, Sant Julià d'Altura, Sant Quirze de Terrassa, Sant Vincenç de Jonqueres, Sant Martí de Sorbet, San Miquel i Santa Maria de Toudell), durant els segles XVI, XVII i XVIII. Aquestes llistes de Personal Sanitari es poden trobar: en la Revista Gimbernat Vol. 5, 1986, en un article titulat "Presència Sanitària a l'arxiu de Sant Pere de Terrassa" i en el llibre "Aspectes Sanitaris del Terme i Vila de Terrassa en els Segles XVI, XVII i XVIII".

Ara, en aquesta nova llista, tan sols hi figuren Metges i Cirurgians. La majoria d'ells són oblidats; tan sols algun ja figura en les llistes anteriorment esmentades.

METGES

- Alavedra, Salvador. Doctor en Medicina, Mestre i Doctor en Arts. Documentat a Terrassa des de 1574 en diverses ocasions; l'any 1586 el municipi li paga el lloguer de la casa. Posteriorment l'any 1600, vivia a Martorell (1).
- Andreu, Joan. Doctor en Medicina. Documentat a T., des de 1589 fins a 1600. (2).
- Arnella, Esteve. Doctor en Medicina. Documentat a T. l'any 1630. (3).
- Barangari, Bernat. Doctor en Medicina. Documentat a T. l'any 1630. (4).
- Bayona, Gerònim. Metge. Documentat a T., l'any 1683 (5).
- Boneu, Miquel. Doctor en Medicina. Documentat a T., des de 1637 fins a 1642. (6).
- Bugunyà, Francesc. Doctor en Medicina. Visita a l'Hospital de Sant Llàtzer de T., des de 1666 a 1678, documentat també a T., l'any 1655 i l'any 1679. (7).
- Caselles, Miquel Ignasi. Doctor en Arts i Medicina. Documentat a T., els anys 1600 i 1601. (8).
- Castells, Josep. Doctor en Medicina. Documentat a T., des de 1704 fins a 1709. (9).
- Codony. Doctor en Medicina. Documentat a T., l'any 1648. (10).
- Comellas, Hiacinto. Doctor en Medicina. Documentat a T., els anys 1663 i 1664. L'any 1663 cobra la conducta de l'Hospital. (11).
- Comellas, Pau. Doctor en Medicina. Documentat a T., l'any 1662 i 1706. (12).

- Creuder, Antoni. Doctor en Medicina. Documentat a T., l'any 1679. (13).
- Escuder, Antoni. Doctor en Medicina. Documentat a T., des de 1679 fins a 1709 en diverses ocasions. Els anys 1679, 1680, 1681 i 1682, cobrava tres lliures cada any com a conducta per les visites que feia a l'Hospital de T. (14).
- Escuder, Pere. Doctor en Medicina. Natural de Girona. Documentat a T., l'any 1664; l'any 1683 ja era mort. (15).
- Esquius Antoni. Doctor en Medicina. Documentat a T., l'any 1651. (16).
- Farres, Francesc. Doctor en Medicina. Documentat a T., des de 1684 fins a 1699 en diverses ocasions. (17).
- Garreta, Isidre. Doctor en Medicina. Documentat a T., l'any 1673. (18).
- Riquer, Cosme Damià. Metge de Terrassa. Documentat a T., els anys 1581 i 1586. (19).
- Rosell, Francesc. Doctor en Medicina. Documentat a T., des de 1604 a 1608. Posteriorment l'any 1625 l'hem trobat documentat a T., encara que ja vivia a Barcelona. (20).

CIRURGIANS

- Agello, Burguario de o Berenguarun. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1546. (21).
- Baldany, Joan. Barber. Documentat a T., l'any 1406. (48).
- Bayona, Geroni. Cirurgià de Terrassa. Documentat a T., els anys 1674 i 1677. (22).
- Bertodi, Antoni. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1557. (23)

- Joan Boria. Cirurgià. Documentat a T., els anys 1679 i 1681. (24).
- Cabanes, Joan. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1636. (25).
- Coll, Francesc. Cirurgià. Documentat a T., els anys 1689, 1690 i 1691. (26).
- Comellas, Joan. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1681. (27).
- Dalmau, Joacobus. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1515. (28).
- Domingo, Pere. Cirurgià i Procurador. Documentat a T., l'any 1636. (29).
- Feria, Joan. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1661. (30).
- Fina, Joan. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1683. (31).
- Fonollet, Jaume. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1581. (32).
- Guall, Lluís. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1589. (33).
- Gubert, Pere Martí. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1712. (34).
- Julià. Barber. Documentat a T., l'any 1415. (35).
- Llamberto. Cirurgià de la Vila de Martorell. Documentat a T., la primera meitat del segle XVII. (36).
- Martí Baró. Barber Francés. Documentat a T., l'any 1546. (37).
- Martínez, Hernando. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1622. (38).

- Martines, Joan. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1643. (39).
- Martines, Josep. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1631. (40).
- Medrano, Joan. Barber Cirurgià. Documentat a T. l'any 1550 (Mestre Barber) i l'any 1564 (Cirurgià). (41).
- Pineda, Abdon. Cirurgià. Documentat l'any 1661. (42).
- Sanet Dovaldo. Barber. Documentat a T., l'any 1581. (43).
- Serra, Miquel. Cirurgià. Documentat a Terrassa els anys 1642, 1643 i 1654. (44).
- Torrella, Martinus. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1728. (45).
- Ubach, Josep. Cirurgià. Documentat a T., els anys 1699 i 1715. (46).
- Vandot, Anthoni. Cirurgià. Documentat a T., l'any 1564. (47).

NOTES

Tots els llibres consultats són a l'Arxiu Històric de Terrassa.

- (1) Llibre de consells de la vila i terme de T., 1560-1579. (13-9-1565) "la present universitat li dona de adjutori lo lloguer de la casa hont sia". pàgs. 292 i 297v., 219v, 220, 218, 218v.
 - Llibre de consells de la vila i terme (consell general). 24-1-1586. pàg. 93.
 - Llibres de pòlisses de la universitat de la vila de T., 1571-1592. (6-7-1574) pàgs. 13v., 14, 15, 24, 31v. (29-11-1582) pàgs. 96 i 115 v.
 - Llibre de consells de la vila 1592-1616. (18-1-1600) pàg. 71.
- (2) Llibre de definició de comptes de la vila de T., 1590-1645. (compte donat per Miquel Andozillo (clavari) que comença el 30-11-1595).
 - Llibre de pòlisses de la vila 1571-1592. (12-7-1589) pàgs. 198v., 215.
 - Llibre de consells de la vila 1592-1616. (12-4-1600) pàgs. 73v., 113v., 115, 153, 167v.
 - Llibre de consells de la vila de T., 1589-1592. (2-11-1589) pàgs. 7v., 16.
 - Llibre de pòlisses 1593-1623. (3-12-1594).
- (3) Llibre de consells de la vila de T., 1626-1635. (14-1-1630), (25-6-1630). pàgs. 83v., 96.
- (4) Llibre de comptes de la universitat forana de T., 1602-1646 (compte del quaranta) (19-1-1630) pàgs. 127v.
- (5) Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715. (19-3-1683) pàg. 50.
- (6) Llibre de consells de la universitat de la vila de T., 1635-1645. (11-9-1637) i (29-4-1645) pàgs. 47, 48, 49v., 277.
 - Llibre de pòlisses 1641-1655. (2-6-1642).

- (7) Llibre de consells de la vila de T., 1658-1678. (26-1-1655) pàg. 96.
- Llibre de pòlisses de la Universitat de Forana 1652-1684. "el 28-12-1666 cobra uns diners per les visites a l'hospital, i també l'any 1668 fins el 1678 cada any".
- Llibre de consells de la vila 1678-1715. (9-4-1679) pàg. 10.
- (8) Llibre de comptes dels paraires 1588-1638. (21-5-1600).
- Llibre de consells de la vila de T., 1592-1616. (12-4-1600) pàgs. 73v., 113v., 115, 153, 167.
- Llibre de pòlisses de 1593-1623. (5-5-1601).
- (9) Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715. (6-1-1704) pàgs. 254v., i 305v. (6-10-1709) pàg. 355.
- Llibre de pòlisses de la Universitat Forana 1684-1690. pàg. 205.
- (10) Llibre de consells de la universitat de la vila de T., 1645-1657. (23-4-1648) pàg. 72v.
- (11) Llibre de pòlisses de la Universitat Forana 1652-1684. "cobra la conducta de l'hospital" (30-12-1663 i 31-12-1664).
- (12) Llibre de consells de la vila de T., 1658-1678. (30-11-1662) pàgs. 67 i 96.
- Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715. (16-6-1706) pàg. 305.
- (13) Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715. (9-4-1679) pàg. 10.
- (14) Llibre de pòlisses de la Universitat Forana 1652-1684. "Sr. Clavari donera y pagará al Dr. en medicina Anton Escuder tres lliures y dira son per tantas se acostuman a sonar de conducta per les visites del Hospital de la present vila y son per la conducta del corrent any 1680". També l'any 1681, 1682 i 1679.

- Llibre de comptes de la Universitat Forana 1664-1698. pàg. 3.
 - Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715. pàg. 355.
- (15) Llibre de comptes de la Universitat Forana 1664-1698. (27-4-1664) pàgs. 2 i 3.
- Llibre de pòlisses de la Universitat de Forana 1652-1684. El 7-12-1683 "la seva vidua cobre uns diners".
- (16) Arxiu Notarial. J. Peyret. Manual 1650-1652. (20-5-1651) pàg. 107.
- (17) Llibre de pòlisses de la Universitat Forana 1684-1690. pàgs. 166v., 193, 190, 185v., 181v., 179v., 177., 172, 168v. 194, 196v., 200, 202.
- Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715. (19-3-1699) pàg. 188v.
- (18) Llibre de consells de la vila de T., 1658-1678. (19-1-1673) pàgs. 182v., 193v., 194, 255.
- (19) Llibre de pòlisses de la vila de T., 1571-1592. (5-8-1581) pàgs. 159, 164v., 166v.
- (20) Llibre de definició de comptes de la vila de 1590-1645 (compte donar per Joan Font (clavari) 1604-1606).
- Llibre de consells de la vila 1592-1616. (15-11-1608) pàg. 167.
 - Llibre comptes del consell de la vila 1616-1625.- (30-11-1625) pàg. 152v.
- (21) Arxiu Notarial. Jaume Gili. Manual (26-7-1546) pàgs. 85 i 87.
- (22) Llibre de Batlle. (16-4-1674) i (27-8-1677).
- (23) Bernat Amat, Scandus manualis Liber. (6-3-1557, 19-2-1557, 15-12-1557) pàg. 15.

- (24) Llibre d'arrendaments de la Vila 1675-1704. (6-8-1679) pàg. 79.
 - Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715. (2-11-1681) pàg. 36.
- (25) Llibre de consells de la universitat de la vila de T., 1635-1645. (17-6-1636). pàg. 19.
- (26) Llibre de pòlisses de la Universitat Forana 1684-1690. pàgs. 170v., 172, 177, 182, 184v., 185v., 190.
 - Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715 (3-2-1691) pàgs. 112v., 138, 171, 188v., 192v.
- (27) Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715. (2-3-1681) pàg. 33.
- (28) Anton Joan Gili. Manual catorzè 30-10-1514 al 13-4-1516. (15-12-1515) pàg. 97.
- (29) Llibre de comptes del clavari de la Universitat Forana 1606-1645. pàg. 108v.
- (30) Llibre de consells de la Universitat de la vila de T., 1658-1678. (28-2-1661). pàg. 52v.
 - Manual 1661. (joannes). Venda del cartell de Terrassa. pàg. 1.
- (31) Llibre de consells de la vila de T., 1678-1715. (24-2-1683) pàg. 49v.
- (32) Llibre de consells de la vila de T., 1580-1588 (consells ordinaris). (30-3-1581) pàg. 9v.
- (33) Llibre de consells de la Universitat de la Vila de T., (Consell Ordinari) 1589-1592. (24-7-1589) pàgs. 1 i 2v.
- (34) Llibre de consells de la Vila de T., 1678-1715. (14-2-1712) pàg. 391v.
- (35) Llibre de consells de la Vila i Terme 1414-1421. pàg.8.

- (36) Llibre de comptes del clavari de la Universitat Forana de T., 1606-1645.
- (37) Lligall de talles de fogatges, talla d'agost de 1546.
- (38) Venda del castell-palau, 1622 pàg. 9v.
- (39) Llibre de consells de la Vila de T., 1635-1645. (9-5-1643). pàg. 233.
- (40) Llibre de consells de la Vila de T., 1626-1635. (7-2-1631) pàg. 111.
- (41) Llibre de comptes de la Vila de T., 1534-1580. (28-2-1550). pàg. 84.
- Llibre del Batlle 1563-1566 (B. Bugunyà). (17-2-1564). pàg. 105v.
- (42) Manual 1661. Venda del castell de Terrassa, pàg. 1.
- (43) Llibre de consells de la Vila de T., 1580-1588. (21-8-1581) pàg. 14.
- (44) Llibre de consells de la Universitat de la Vila de T., 1635-1645. (26-3-1642 i 9-5-1643). pàgs. 210 i 231v.
- Llibre de consells de la Universitat de la Vila de T., 1645-1657 (13-4-1654). pàg. 76.
- (45) A.N. Manuel Gualsa 1728-1729. (23-4-1728). pàg. 182v.
- (46) Llibre de consells de la Vila de T., 1678-1715. (5-9-1699) i 14-12-1715) pàgs. 192v., 446, 358.
- Llibre de pòlisses de la Universitat Forana. pàgs. 194, 196v., 200, 201v., 205.
- (47) Llibre del Batlle. Bartomeu Bugunyà. 1563-1566. (29-4-1564). pàg. 129 v.
- (48) Llibre dels Consells dels Parroquians de Sant Pere de Terrassa 1541-1630. "ite una carta de staliment fet per lorens Guitar -amador- amado ocanana muller de Joan Baldany, Barber feta en Terrassa a XXVIII DE febrer de lany oc MCCCCVI". pàg.12.